

เมื่อราชสีห์จำต้องพึ่งหนู : สหรัฐฯ กับปฏิบัติการตามลำน้ำในศตวรรษที่ ๒๑

น.ท.จุมพล นาคบัว

อจ.กยศท.ฝวก.สรส.

"We cannot sit out in the deep blue, waiting for the enemy to come to us. He will not.

We must go to him. We need green-water capability and brown-water capability.....

I want the ability to go close in and stay there. I believe our navy is missing a great opportunity to influence events by not having a riverine force. We're going to have one".^๑

Admiral Michael G. Mullen, USN.

Chief of Naval Operations to students and faculty of the Naval War College, Newport, RI.

31 August 2005

กล่าวนำ

นับตั้งแต่เริ่มต้นการทำสงครามในอดีต จนถึงปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าการช่วงชิงยุทธบริเวณเพื่อให้ได้ความได้เปรียบในการทำสงครามนั้น เมืองจะเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายสำหรับปฏิบัติการทางทหารเสมอมา ดังเช่นที่ปรากฏในแนวคิดของนักยุทธศาสตร์ในอดีต ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดของซุนวู เคลาเซวิตซ์ ทั้งนี้เนื่องจากมิติของความเป็นเมืองนั้นถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของกำลังอำนาจด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการทหาร การเมือง การเศรษฐกิจ รวมทั้งด้านเทคโนโลยี และที่สำคัญคือการเป็นศูนย์รวมของปมการควบคุมบังคับบัญชาของตนเอง ความเป็นเมือง สำหรับการปฏิบัติการทางทหารจึงมิได้ลดน้อยถอยลงไปแต่อย่างใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเส้นทางคมนาคม (Line of Communications) ที่เป็นเส้นเลือดหล่อเลี้ยงความเป็นเมืองที่เป็นศูนย์กลางอำนาจ การยึดและถูกควบคุมโดยฝ่ายตรงข้ามย่อมส่งผลกระทบต่อภารกิจซึ่งอำนาจของเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งในรูปแบบของการใช้กำลังทำสงครามตามแบบและนอกแบบ เส้นทางคมนาคมทางน้ำมักจะเป็นทางเลือกหนึ่งที่ถูกถล่มและแยกออกจากการปฏิบัติเฉพาะกำลังทางบก นำไปสู่การย่อยร้อยประวัติศาสตร์ที่เห็นทเรียนสำหรับผู้พิพากษา และไม่ทำความเข้าใจต่อธรรมชาติของการปฏิบัติการตามลำน้ำ ดังเช่นฝรั่งเศสในปฏิบัติการ

^๑ Mike Mullen, Adm., Remarks delivered: Current Strategy Forum. Naval War College (14 June 2006)p.4.

ของหมู่เรือ Dinassauts และกองเรือเฉพาะกิจลำน้ำ ๑๑๕ ของสหรัฐฯ ในปฏิบัติการ Market Time ของช่วง สงครามเวียดนาม กับภารกิจป้องกันการแทรกซึมและเพิ่มเติมกำลังจากสายน้ำต่างๆ ที่มุ่งสู่เมืองไซ่ง่อน

การปรับเปลี่ยนธรรมชาติของสงครามในบริบทของชุมชนนั้นเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และก็มีได้ยกเว้น สำหรับการท่าสงครามในลำน้ำเช่นเดียวกัน ด้วยวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีและหลักนิยมที่เปลี่ยนไป การพยายามนำกรอบแนวคิดการปฏิบัติหนึ่งไปใช้กับธรรมชาติของอีกสงครามหนึ่งดังเช่นกำลังลำน้ำของฝรั่งเศส เป็นประจักษ์พยานที่บ่งชี้ถึงความผิดพลาดและความล้มเหลว ที่สหรัฐฯ พยายามหลีกเลี่ยงและทำความเข้าใจ นำไปสู่ความสำเร็จของปฏิบัติการ SEA-LORDS ในช่วงท้ายก่อนสิ้นสุดสงคราม ในการขัดขวาง การแทรกซึมและการส่งกำลังบำรุงของกองทัพเวียดนามเหนือบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง แต่อย่างไรก็ตามความสำเร็จ ดังกล่าวก็ได้ยุติไปพร้อมกับการล่มสลายของความขัดแย้งระหว่างข้าของตะวันตกและตะวันออก ซึ่งต่อมา สหรัฐฯ ยังคงขีดความสามารถในการปฏิบัติการลำน้ำไว้เฉพาะหน่วยทำลายใต้น้ำจู่โจม และหน่วยรบพิเศษของ นาวิกโยธินเท่านั้น

เหตุการณ์ ๑๑ กันยายน ค.ศ. ๒๐๐๑ นับเป็นปรากฏการณ์สำคัญที่ผลักดันสหรัฐฯ เข้าสู่การทำ สงครามต่อต้านการก่อการร้ายอย่างเต็มตัวในพื้นที่อัฟกานิสถานและอิรัก แต่ด้วยประสบการณ์และธรรมชาติ ของสงครามต่อต้านการก่อความไม่สงบ (Counter Insurgency) ในลำน้ำยุคสงครามเย็นนั้น ไม่อาจนำมา เปรียบเทียบหรือเป็นบรรทัดฐานสำหรับการปฏิบัติการลำน้ำในอนาคตที่ต้องเผชิญได้ คงมีเพียงข้อเท็จจริง ประการหนึ่ง: ลำน้ำกับความสำคัญในการควบคุมศูนย์กลางอำนาจเมือง การทำความเข้าใจกับบทเรียนในอดีต และกรอบของการปฏิบัติการตามลำน้ำในมิติทางทะเล (Riverine operation in new Maritime Domain) ใน รูปแบบใหม่ รวมทั้งการเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capability sets) ที่จะสามารถตอบสนองกับธรรมชาติของ ภัยคุกคาม อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของการกำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างกำลังรบสหรัฐฯ ที่ ไม่อาจดำรงอยู่บนขีดความสามารถของการปฏิบัติในทะเลลึก (Blue water) โดยการปิดอ่าวระยะไกล (Distance Blockade) และแนวคิดการทำสงครามชายฝั่ง (Littoral warfare) โดยลำพัง จำเป็นต้องพึ่งกำลังที่ไม่ อยู่ในสายตาและความท้าทายที่รออยู่ข้างหน้าอีกครั้ง

วิวัฒนาการและบทเรียนการรบลำน้ำของกองทัพเรือสหรัฐฯ (Evolution and lesson learn of U.S. Riverine operations)

หากย้อนกลับไปในประวัติศาสตร์ของการทำรบลำน้ำโดยกองทัพสหรัฐฯ พบว่าสามารถที่จะแบ่งออก ได้เป็น ๔ ช่วงเวลาของการสังสมประสบการณ์และบทเรียน ได้แก่ ยุคสงครามปฏิวัติถึงยุคสงครามกลางเมือง ยุคสงครามโลกครั้งที่ ๑ ยุคสงครามโลกครั้งที่ ๒ และยุคสงครามเย็นในสมรภูมิเวียดนามที่กล่าวได้ว่าเป็นยุคที่มี การปรับเปลี่ยนทั้งในด้านหลักนิยม เทคโนโลยีของยุทธโศปกรณ์ และรูปแบบการจัดกำลัง ที่มีการพัฒนารูปแบบ และแนวคิดในการใช้กำลังจากบทเรียนที่ได้รับตามช่วงเวลาต่างๆ กัน

ยุคสงครามปฏิวัติ (เริ่มต้นตั้งแต่ ตอนปลาย คริสตศตวรรษที่ ๑๗ ถึงต้นคริสตศตวรรษที่ ๑๘)^๒

สงครามปฏิวัติเริ่มต้นตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๗๕ ส่วนใหญ่ลักษณะการปฏิบัติการจะเป็นภารกิจป้องกัน(Homeland Defence) และโจมตี เป็นหลัก จำกัดการใช้กำลังขนาดเล็ก ผลการปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก แนวความคิดในการใช้ยุทธวิธีโจมตีได้ถูกพัฒนาต่อมาโดย พลเอก แอนดรูว์ แจคสันในการรบที่นิวออลีนส์ บริเวณทะเลสาบเบิร์กส ในช่วง ค.ศ. ๑๘๑๒ - ๑๘๑๕ ต่อมาแนวความคิดได้รับการพัฒนาและจัดพิมพ์เป็นหลักนียมปฏิบัติการลำน้ำครั้งแรกในช่วงสงคราม เซมิโนลครั้งที่ ๒ (ค.ศ. ๑๘๓๕-๑๘๔๒) ในครั้งนี้นับเป็นครั้งแรกของการพัฒนาแนวคิดใช้กำลังลำน้ำในการต่อต้านการก่อความไม่สงบ (Counter Insurgency) นอกเหนือไปจากการโจมตีลำน้ำ (River assault) ในห้วงเวลาต่อมาการใช้กำลังลำน้ำได้จำกัดอยู่เฉพาะปฏิบัติการภายในประเทศเท่านั้น กองทัพเรือสหรัฐฯ ได้ส่งกำลังลำน้ำเข้าแสดงกำลังและปิดกั้นแม่น้ำ (River Blockade) ในปารากวัย เพื่อเพิ่มมาตรการบีบบังคับให้เซ็นสัญญาทางการค้า และชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นกับเรือ USS. Water Witch ที่สหรัฐฯ ส่งเข้าไปแสดงกำลัง และสำรวจพื้นที่ก่อนเข้าสู่การทำสงครามเม็กซิกัน (Mexican war) ซึ่งกองทัพเรือสหรัฐฯ ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้กำลังลำน้ำในการปฏิบัติการทางทหาร นอกเหนือจากสงคราม (Riverine Operation Other than war) แต่การปฏิบัติการลำน้ำที่กล่าวได้ว่าเป็นต้นแบบของการรบตามลำน้ำที่เริ่มเป็นการปฏิบัติการร่วมระหว่างกองทัพบกและกองทัพเรือในยุคนี้ก็คือ ช่วงของสงครามกลางเมืองระหว่าง ค.ศ. ๑๘๖๑ -๑๘๖๕ ภายใต้การบังคับบัญชาของกองทัพบกสหรัฐฯ ในช่วงแรกก่อนที่จะโอนให้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของกองทัพเรือ ใน ค.ศ. ๑๘๖๒ แนวความคิดในการใช้กำลังในห้วงเวลานี้ได้พัฒนาไปสู่ต้นแบบของการใช้กำลังลาดตระเวนลำน้ำ (River patrol) และเมื่อก้าวเข้าสู่ตอนปลายของยุค แนวความคิดในการใช้กำลังนี้ได้พัฒนาไปสู่การใช้กำลังโจมตีสะเทินน้ำสะเทินบก(Amphibious assault) และการสนับสนุนการยิงฝั่ง(Gunfire- support) ในการบุกทำสงครามฟิลิปปินส์ ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๙๙ - ๑๙๐๒

ยุคสงครามโลกครั้งที่ ๑ (ปลาย ค.ศ. ๑๙๑๘ - ๑๙๓๗)

การใช้กำลังลำน้ำของสหรัฐฯ ในสงครามโลกครั้งที่ ๑ เริ่มต้นพร้อมๆ กับการเข้าร่วมสงครามของสหรัฐฯ ในช่วงปลายของสงคราม กำลังลำน้ำได้ถูกนำมาใช้บริเวณ แม่น้ำ Dvina ในปฏิบัติการ Murmansk Intervention โดยมีภารกิจหลักในการรักษาเส้นทางคมนาคมลำน้ำ จำกัดเสรีในการใช้ลำน้ำของฝ่ายรัสเซีย มีลักษณะเป็นการปฏิบัติการร่วมกับกำลังลำน้ำประเทศพันธมิตร ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส^๓ ต่อมาภายหลังการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ ๑ จากการเติบโตของกองทัพญี่ปุ่นอย่างรวดเร็วพร้อมกับความขัดแย้งจากเหตุการณ์โจมตี

^๒ R. Blake Dunnavent, *Broadsides and Brown Water: The U.S. Navy and Riverine Warfare During the War of 1812*, *The American Neptune* 59, No.3(10999), 199-210.; Christine F. Hughes, *Joshua Barney: Citizen-Sailor*, in Charles E. Brodine, Jr., Michael J. Crawford, and Christine F. Hughes, *Against all Odds: U.S. Sailors in the War of 1812* (Washington, DC: Naval Historical Center, Department of the Navy, 2004), 27-52.

^๓ Leo J. Daugherty III, *Bluejacket and Bolsheviks: The U.S. Navy's Landings at Murmansk: April 1918-December 1919*, *Journal of Slavic Military Studies*, 18 (March 2005), 10-52.

เรือปาเนโน ค.ศ. ๑๙๓๗ สหรัฐฯ ได้ส่งกำลังลำน้ำเข้าปฏิบัติการในแม่น้ำแยงซีของจีนโดยมีฐานปฏิบัติการอยู่ที่เมืองเซียงไฮ้ สนับสนุนการคุ้มกันเรือสินค้าสหรัฐฯ ที่เดินทางเข้ามาค้าขายกับจีน การปฏิบัติการในห้วงนี้ถือว่าการขยายกรอบการปฏิบัติการไปสู่การใช้กำลังลำน้ำในรูปแบบของการปฏิบัติการทางทหาร นอกเหนือจากสงครามมากกว่าที่ผ่านมา^๕ เนื่องจากไม่จำกัดอยู่เฉพาะการรบเท่านั้นแต่ใช้ในการปฏิบัติการจิตวิทยา (Psychological Operation) และกิจการพลเรือน (Public Affair) ในการสร้างมวลชนไปพร้อมกัน

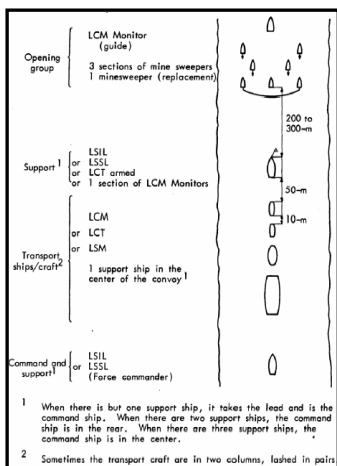
ยุคปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ (ค.ศ. ๑๙๔๕)

กำลังลำน้ำของสหรัฐฯ ในช่วงนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้และมีบทบาทเท่าใดนัก แต่ปรากฏให้เห็นในห้วงสองเดือนสุดท้ายของสมรภูมิในยุโรป ในการคุ้มกันและส่งกำลังข้ามแม่น้ำไรน์จากฝรั่งเศสส่งกำลังของกองทัพเรืออังกฤษ เนื่องจากยานลำเลียงของกองทัพบกสหรัฐฯ ไม่สามารถที่จะต้านทานความแรงของกระแสน้ำที่มีความเร็วมากกว่า ๕ น็อตได้^๕ จำเป็นต้องใช้ยานที่มีความเร็วในการลำเลียงคุ้มกันในการปฏิบัติการข้ามลำน้ำ (River crossing operation)

ยุคสงครามเย็น (ค.ศ. ๑๙๔๕ – ๑๙๙๐)

ในช่วงเวลาของสงครามเย็นนี้อาจนับได้ว่าการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติของการปฏิบัติไปจากยุคก่อนๆ เป็นอันมาก รวมทั้งเป็นช่วงแห่งการทดสอบหลักนิยมและแนวความคิดของการปฏิบัติตามลำน้ำในสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างไปจากที่ผ่านมามาในอดีต การแสดงกำลังลำน้ำสนับสนุนสหประชาชาติในกลุ่มแม่น้ำฮานในเกาหลีนั้น กล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบการใช้กำลังลำน้ำในรูปแบบที่มีความซับซ้อนน้อยที่สุดเป็นครั้งสุดท้ายสำหรับประวัติศาสตร์การรบในลำน้ำของกองทัพเรือสหรัฐฯ เพราะหลังจากนี้ ล้วนเป็นการเปลี่ยนแปลงของปฏิบัติการตามลำน้ำ ที่ให้บทเรียนอย่างไม่เคยมีมาก่อน

ก้าวแรกจากบทเรียนที่ผิดพลาดของฝรั่งเศส (ค.ศ. ๑๙๕๐)

สหรัฐฯ เริ่มยื่นมือเข้าไปเกี่ยวข้องกับสงครามเวียดนามในระยะเริ่มต้น ในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำทางทหารแก่กองทัพฝรั่งเศส ในต้น ค.ศ. ๑๙๕๐- ๑๙๖๔ ก่อนที่จะเข้าส่งกำลังเข้าปฏิบัติการอย่างเต็มตัว และให้การสนับสนุนเรือที่เหลือใช้จากสงครามโลกครั้งที่ ๒ บางส่วนเพื่อใช้ในการปฏิบัติการ เพิ่มเติมจากเรือที่กองทัพฝรั่งเศสดัดแปลงจากเรือของเอกชน ในท้องที่และที่ยึดได้จากเวียดนามเหนือตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๔๗ ที่ทราบกันในนาม Navale d's Assaut หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า Dinassauts เป็นการผสมผสาน

^๕ Kemp Tolley, Yangtze Patrol: The U.S. Navy in China (Annapolis, MD: Naval Institute Press, 1971)87-109.

^๕ A. B. Feuer, One More River to Cross, Sea Classic 31 (July 1998), 53-56.

ระหว่างขีดความสามารถการระดมยิงฝั่ง และการลำเลียงในลำน้ำเป็นหลัก กำลังลำน้ำของฝรั่งเศสจึงประกอบขึ้นจากเรือผิวน้ำประเภทสนับสนุนการยกพลขึ้นบกและเรือกวาดทุ่นระเบิดที่ใช้ในสงครามโลกครั้งที่สองเป็นส่วนใหญ่^b โดยใช้ Landing Craft-Infantry ทำหน้าที่เป็นเรือธง พร้อมทั้งการเพิ่มความหนาของเกราะจาก ๑๒ เป็น ๑๐๐ มิลลิเมตร เปลี่ยนขนาดปืนเรือจาก ๔๐ เป็น ๑๓๐ มิลลิเมตร ในการออกปฏิบัติการจะจัดเป็นรูปขบวนคุ้มกันประกอบด้วยส่วนควบคุมบังคับบัญชา ส่วนสนับสนุนการลำเลียงและยกพล ส่วนลาดตระเวน ส่วนกวาดทุ่นระเบิดในลำน้ำ และส่วนกำลังทหารราบสำหรับตีโอบทางปีกต่อที่มั่นกำลังเวียดนามเหนือ ด้วยการประกอบกำลังและแนวคิดในการปฏิบัติดังกล่าวนี้ทำให้ ผลการปฏิบัติตกเป็นฝ่ายรับจากการชும்โจมตีจากที่มั่นของเวียดนามเหนือที่ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากขาดความคล่องตัวในการหลบหลีก รวมทั้งอาวุธที่มีข้อจำกัดต่อการยิงระยะใกล้ การใช้กำลังป้องกันตนเองจึงขึ้นอยู่กับกำลังรบทหารราบจากเรือเข้าตีโอบทางปีกเป็นหลัก^c การนำหลักนิยมปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบกในรูปแบบเดิมมาใช้ ส่งผลให้เป็นฝ่ายสูญเสียทั้งยุทธโศกกรรมและกำลังพลจากการชும்โจมตีแต่ละครั้งเป็นจำนวนมาก

แม้ว่าการปฏิบัติการกิจของหมู่เรือลำน้ำฝรั่งเศสดูประสบความสำเร็จอยู่บ้างแต่ก็แสดงให้เห็นถึงการขาดความเข้าใจและการเตรียมพร้อมสำหรับการกำหนดรูปแบบการรบที่แตกต่างไปจากเดิม การพยายามนำวิธีการและเครื่องมืออย่างหนึ่งไปใช้ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างในรูปแบบของสงครามกองโจรในลำน้ำ เป็นสิ่งที่ไม่พึงปฏิบัติ และสิ่งที่สำคัญคือการขาดการควบคุมลำน้ำ(River control) ทำให้กำลังฝ่ายเวียดนามเหนือมีเสรีในการแทรกซึมและเพิ่มเติมกำลังโจมตีที่มั่นของฝ่ายกำลังทางบกสหรัฐฯ ได้อย่างต่อเนื่อง

ก้าวที่สองของการลองผิดลองถูกและพัฒนา

หลังจากการถอนตัวของฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๙๕๖ จากความพ่ายแพ้ในการรบที่เดียนเบียนฟู สหรัฐฯได้เข้าสู่สงครามอย่างเต็มตัวและเริ่มเก็บข้อมูลการปฏิบัติของเวียดนามใต้ในพื้นที่สามเหลี่ยมแม่น้ำโขง(Mekong Delta) เพื่อวิเคราะห์ถึงรูปแบบการโจมตีของเวียดกงโดยกลุ่มวิจัยการแทรกซึม (Vietnam Delta Infiltration Study Group) ใน ค.ศ.๑๙๖๔ พบว่าการโจมตีใน ลำคลองและแม่น้ำมีแนวโน้มสูงขึ้นและจะเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติการเป็นอย่างมาก จำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการต่อต้าน รวมทั้งรูปแบบของยานลำน้ำที่ต้องมีความคล่องตัวมีอำนาจการยิงสูง สามารถต่อต้านการชும்โจมตีทั้งโดยตรงหรือจากการตีโอบทางข้าง^d ปัจจัยต่างๆ ที่ผลักดันให้สหรัฐฯ ให้น้ำหนักต่อกำลังลำน้ำที่สำคัญในช่วงนี้ประกอบด้วยปัจจัยทางด้านลักษณะข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ต่อการใช้กำลังควบคุมพื้นที่ด้วยกำลังทางบกอันเนื่องมาจากเส้นทางคมนาคมหลัก ซึ่งมีเพียงถนน

^b V. J. Croizat, A Translation from the French: Lessons of the War in Indochina, Vol.2 (Santa Monica, CA: Rand Corporation, May 1967), 349-351.

^c Richard T. G., Revolutionary Warfare on Inland Waterways: An Exploratory Analysis (China Lake, CA: US Naval Ordnance Test Station, January 1965), 229-231.

^d Ibid., 9.

หมายเลข ๔ เท่านั้น ส่วนเส้นทางที่จะเชื่อมต่อกับพื้นที่ต่างๆ ภายในพื้นที่มากกว่า ๔,๐๐๐ ตารางกิโลเมตรนั้น ล้วนเป็นคู คลอง และแม่น้ำที่มีระยะทางรวมทั้งสิ้นถึง ๓,๐๐๐ ไมล์ ที่หล่อเลี้ยงและเชื่อมต่อกับที่ตั้งของเมือง ไช้่งอนทั้งสิ้น ปัจจัยที่สองก็คือความอ่อนแอของกองทัพเรือเวียดนามได้ในขณะนั้น ที่มีปัญหาความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ระหว่างนักรบการเมืองและกองทัพ รวมทั้งสายการบังคับบัญชาที่ไม่มีความชัดเจนของหน่วยกำลังลำ น้ำที่ก่อตั้งในยุคการแทรกแซงจากฝรั่งเศส ปัจจัยสุดท้ายที่ทำให้กองทัพเรือสหรัฐฯ ต้องเร่งรีบเข้าปฏิบัติการก็คือ ปริมาณการแทรกซึมเข้ายึดพื้นที่ของกองกำลังเวียดกงจากขอบฝั่งด้านจรดอ่าวไทยบริเวณแหลมกาเมาเพิ่มขึ้น ถึง ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิบัติการควบคุมพิเศษที่ ๓ และ ๔ ของกองทัพสหรัฐฯ^๔ ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๕ ปฏิบัติการ Market Time ได้เริ่มต้นด้วยภารกิจการปิดอ่าวบริเวณใกล้ฝั่ง ด้วยกำลังทางเรือที่จัดเป็น กำลังเฉพาะกิจ ๑๑๕ เริ่มต้นกำลังตั้งแต่ ๒ ลำ และเพิ่มเติมจนถึง ๕๔ ลำ การปฏิบัติการครั้งนี้ได้รับการประเมิน ว่าไม่บรรลุภารกิจในการป้องกันการแทรกซึมเพิ่มเติมกำลังจากชายฝั่ง ทั้งนี้ด้วยข้อจำกัดและความไม่พร้อม ด้านต่างๆ อันประกอบด้วยด้านยุทธโธปกรณ์ รูปแบบของยานที่ใช้ในการปฏิบัติยังคงเป็นยานที่พัฒนาและปรับ รูปแบบมาจากยานของพลเรือน และมีจำนวนไม่เหมาะสมกับพื้นที่ปฏิบัติการ ทั้งในด้านความเร็วและขีด ความสามารถ รวมทั้งหลักนิยมในการป้องกันและตอบโต้การซุ่มโจมตี และทุ่นระเบิดลอยน้ำด้วย ด้านกำลังพล ก็เป็นการคัดเลือกจากกำลังพลประจำเรือที่ขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติการลำน้ำ และประการสุดท้ายการ ขาดฐานส่งกำลังบำรุงในพื้นที่ กล่าวได้ว่าปฏิบัติการ Market Time นี้สหรัฐฯ ส่งกำลังเข้าปฏิบัติการโดยเริ่มจาก ศูนย์ (From the Scratch) และไม่ได้เตรียมตัวทั้งในด้านทรัพยากร รวมทั้งวิธีการใช้กำลัง ที่จะให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการทั้งในระดับยุทธวิธีและระดับยุทธการ แม้ว่าในช่วงท้ายในเดือนสิงหาคม รูปแบบของยานสำหรับปฏิบัติการลำน้ำ (PBR-Mark-I) ได้รับการพัฒนาและนำมาใช้ในพื้นที่แล้วก็ตาม แต่ด้วย ความดังของเสียงเครื่องยนต์ทำให้ฝ่ายเวียดกงรู้ตัวและหลบหลีกก่อนที่กองกำลังจะเข้าพื้นที่ปฏิบัติการเสมอ จนเป็นที่มาของหลักนิยมในการลาดตระเวนลอยตามกระแสน้ำ (Drifting patrol)

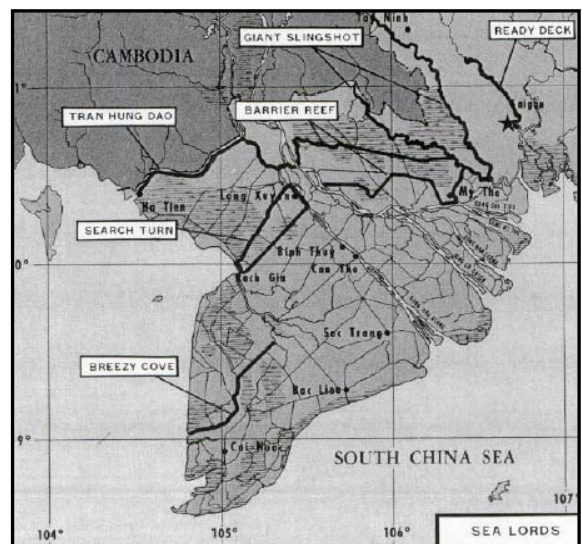
จากความล้มเหลวดังกล่าวสหรัฐฯ แก้ไขด้วยการเปิดปฏิบัติการที่สองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการ ป้องกันการแทรกซึมโดยเรียกว่าปฏิบัติการ Game Warden ในต้นเดือนธันวาคมปีเดียวกัน รูปแบบของกำลัง ได้รับการปรับปรุงสู่ยุคที่สอง (PBR-Mark-II) ที่มีประสิทธิภาพทั้งในด้านความเบาของเสียงและเกราะเซรามิค รวมทั้ง ตำแหน่งติดตั้งอาวุธสำหรับป้องกันตนเอง มีการประกอบกำลังด้วยหน่วยปฏิบัติการพิเศษทางเรือเข้ามา ทดแทนกำลังพลที่คัดเลือกจากกำลังพลประจำการในเรือ รวมทั้งหมู่เรือสนับสนุนการกวาดทุ่นระเบิดลำน้ำ จาก ดานังในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคมปีต่อมา ขอบเขตพื้นที่ปฏิบัติการได้ขยายเข้าสู่ลำน้ำต่างๆ แต่ก็ยังประสบ ปัญหาจากการซุ่มโจมตีที่เกิดขึ้นกับเรือกวาดทุ่นระเบิด และเรือตรวจการณ์ลำน้ำ และก่อนที่ปฏิบัติการ Game

^๔ Gareth Porter, ed., Vietnam: A History in Documents (New York: New American Library, 1979), 267.

Warden จะได้รับการประเมินผล นโยบายการค้นหาและทำลาย (Search and Destroy Policy) ก็ได้เกิดขึ้น ภายใต้แนวความคิดของนายพลเอกเวสมอร์แลนด์ พร้อมกับการกำเนิดของ Mobile Riverine Force ภายใต้หน่วยเฉพาะกิจทางเรือ ๑๑๗ ในกลางปี ค.ศ.๑๙๖๗ โดยมีภารกิจค้นหาและล่าทำลายกำลังฝ่ายเวียดกง

แนวความคิดในการปฏิบัติและการประกอบกำลังนั้นมีการจัดเป็นรูปกระบวนการพร้อมกับยุทธโศภกรณ์ที่สนับสนุนภารกิจการโจมตี และเรือส่งกำลังบำรุงในพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย เรือตรวจการณ์ลำน้ำ ๕๑ ลำ เรือบังคับบัญชา ๒ ลำ เรือมอนิเตอร์ ๖ ลำ เรือลำเลียงพลหุ้มเกราะ ๒๖ ลำ เรือสนับสนุนเชื้อเพลิง ๑ ลำ เรือเร็วจู่โจมลำน้ำ ๑๖ ลำ^{๑๑} ในด้านยุทธโศภกรณ์นั้นถือได้ว่าเป็นการปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของแนวความคิดในการใช้กำลัง รวมทั้งการเริ่มต้นเปิดหลักสูตรอบรมกำลังพลเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าพื้นที่ปฏิบัติการ ทำให้ปัญหาในเรื่องความพร้อมทั้งด้านองค์บุคคลและยุทธโศภกรณ์ในช่วงนี้ไม่มีมากเท่าใดนัก แต่ในทางตรงกันข้ามปัญหาที่สำคัญได้แก่แนวความคิดในการค้นหาและล่าทำลายที่ไม่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ในระดับยุทธการด้านการรักษาและเสริมสร้างสันติสุขของชาวเวียดนาม นอกเหนือไปจากวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนกองทัพเวียดนามใต้จากการแทรกซึมด้วยกำลังทางทหารของเวียดนามเหนือ ประกอบกับความขัดแย้งระหว่างผบ.กำลังทางบก และผบ.กำลังทางเรือ อันนำไปสู่การขาดการประสานการปฏิบัติระหว่างการดำเนินกลยุทธ์บนบกและทางทะเลบริเวณใกล้ฝั่งตลอดระยะเวลาปฏิบัติการ ผลลัพธ์ก็คือ นอกจากความขัดแย้งทั้งทางวัตถุประสงค์และการบังคับบัญชาแล้ว ยังพบว่ามิได้เป็นปฏิบัติการที่ลดปัญหาการแทรกซึมได้เลย จากผลของการถูกโจมตีในเทศกาลตรุษญวน (Tet offensive) พบว่าฝ่ายเวียดกงสามารถหลบหลีกใช้เส้นทางแม่น้ำ ลำคลองในส่วนที่กองกำลังลำน้ำของสหรัฐฯ เข้าไม่ถึง และรอยต่อระหว่างพื้นที่รับผิดชอบซึ่งฝ่ายเวียดกงใช้เข้าโจมตีร่วมกับกำลังเวียดมินห์ที่แทรกซึมมาตามอุโมงค์โฮจิมินส์ต่อที่มั่นของสหรัฐฯ

แม้ว่าผลของการปฏิบัติการกิจทั้งในส่วนหน่วยเรือเฉพาะกิจ ๑๑๕ ๑๑๖ และ ๑๑๗ จะไม่ประสบความสำเร็จในภาพรวมแต่ก็ได้สร้างข้อจำกัดต่อการแทรกซึมทางลำน้ำได้ในระดับหนึ่ง ผลของความล้มเหลวนี้ได้รับการปฏิรูปร่วมกับการเข้ามาบังคับบัญชาของพลเรือเอกซัมวอลท์ ในแผนปฏิบัติการ SEA-LORDS Campaign ในเดือนตุลาคม ค.ศ.๑๙๖๘ เป็นการรวมกำลังหน่วยเรือเฉพาะกิจต่างๆ ขึ้นการบังคับบัญชาต่อ

^{๑๑} William H. Cracknell, Jr., The Role of the U.S. Navy inshore Waters, (Thesis, Naval War College, 1968) Naval War College Review, 21(November 1968:65-91),

หน่วยเหนือเพียงหน่วยเดียวแนวความคิดการปฏิบัติประกอบด้วย ๒๑ ปฏิบัติการที่สำคัญ (Major operation) ซึ่งในแต่ละปฏิบัติการสำคัญมีวัตถุประสงค์ที่ตอบสนองต่อผลสำเร็จของการปฏิบัติในระดับยุทธการ ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกของพัฒนาการของปฏิบัติการลำน้ำในลักษณะของการปฏิบัติการร่วม (Joint Operation) ที่สนธิขีดความสามารถของกำลังลำน้ำ กำลังอากาศในการสนับสนุนการโจมตี ลาดตระเวน อพยพผู้บาดเจ็บ และกำลังทางบกในการสนับสนุนการยิงปืนใหญ่กับกำลังโจมตียกพลขึ้นบกเข้าด้วยกัน ทำให้การลาดตระเวนของเรือตรวจการณ์และเรือกวาดทุ่นไม่เป็นจุดอ่อนต่อการชุมนุมโจมตีอีกต่อไป ตลอดระยะเวลา ๒๑ เดือนตามแนวความคิดการปฏิบัติของนายพลซัมวอลท์ทั้ง ๔ ชั้น ประสบผลสำเร็จในการขัดขวางการแทรกซึมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากความพร้อมทั้งในด้านยุทธโศปกรณ์ หลักนิยม และรูปแบบของการจัดกำลังที่ได้ปรับเปลี่ยนไปตามห้วงเวลาอย่างเหมาะสม

จากจุดเริ่มต้นจนถึงก่อนเข้าสู่การยุติการพัฒนากำลังรบลำน้ำของกองทัพเรือสหรัฐฯ ภายหลังจากสิ้นสุดสงครามเวียดนามใน ค.ศ. ๑๙๗๓ นั้นสามารถสรุปได้ว่า กรอบภารกิจของการปฏิบัติการลำน้ำจะเป็นทั้งในรูปแบบของการปฏิบัติการทางทหารและการปฏิบัติการนอกเหนือจากสงคราม ที่ครอบคลุมการปฏิบัติในลักษณะต่างๆ เช่น การป้องกันประเทศ (Homeland Defense) การโจมตีลำน้ำ (Riverine Assault) การควบคุมเส้นทางคมนาคมตามลำน้ำ (Control of Riverine Line Of Communication) การรักษาความปลอดภัย (Security Operations) การข้ามลำน้ำ (River Crossing Operation) การปฏิบัติการตามลำน้ำนอกเหนือจากการทำสงคราม (Riverine Operations Other Than War) การร่วมรักษาความปลอดภัยยุทธบริเวณ (Theater Security Cooperation: TSC) ณ จุดนี้กล่าวได้ว่าเป็นวิวัฒนาการและบทเรียนที่นำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติการตามลำน้ำซึ่งสิ้นสุดลงไปพร้อมกับสมรภูมิเวียดนาม รวมทั้งการปรับยุทธศาสตร์และการปฏิรูปกำลังรบไปสู่แนวความคิดการใช้กำลังจากทะเล (From the sea)

การปฏิบัติการลำน้ำในมิติของการปฏิบัติการทางทะเลในศตวรรษที่ ๒๑

ภายหลังจากการถูกโจมตีในเหตุการณ์ ๑๑ กันยายน ค.ศ. ๒๐๐๑ ในสหรัฐฯ และกรณีการโจมตีเรือ USS Cole ในประเทศเยเมน สหรัฐฯ ได้ตระหนักถึงรูปแบบของภัยคุกคามแบบใหม่ รวมทั้งความอ่อนแอด้านความมั่นคงอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน การปฏิรูปโครงสร้างเพื่อตอบรับกับภัยคุกคามก่อการร้ายนี้ ทำให้มุมมองของสหรัฐฯ ต่อความมั่นคงและปลอดภัยในมิติทางทะเลเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน ดังปรากฏในการจัดทำยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ฉบับปี ค.ศ. ๒๐๐๕ ที่มุ่งเน้นให้การป้องกันพื้นที่ทั้งภายในประเทศและนอกประเทศจากการก่อการร้าย เนื้อหาของยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๔ ประการ^{๑๑} ได้แก่

^{๑๑} Department of Homeland Security, The National Strategy for Maritime Security, September 2005. p.11-15.

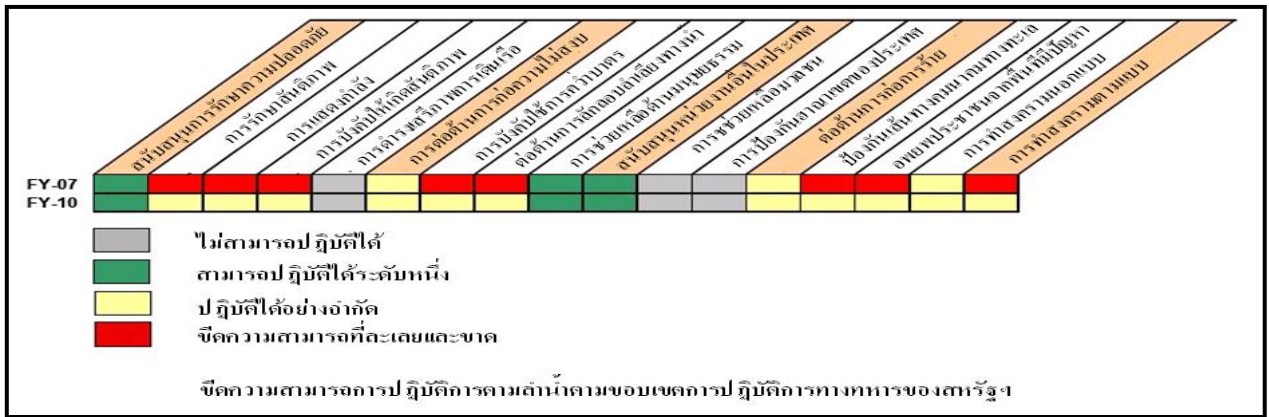

- ป้องกันการก่อการร้ายและการกระทำที่เป็นอาชญากรรมหรือข่าศึก
- ป้องกันองค์กรที่เป็นศูนย์รวมและโครงสร้างสำคัญของกิจการทางทะเล
- การลดความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการโจมตีจากการก่อการร้ายทางทะเล
- การปกป้องและรักษาทรัพยากรทางทะเล

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว สหรัฐฯ พิจารณาให้ความสนใจกับประเทศต่างๆ จากจำนวน ๙๑ ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย และพบว่าประเทศไทยที่มีแนวโน้มอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์ได้ รวมทั้งมีแนวโน้มเกิดปัญหาความขัดแย้งในลักษณะการก่อการร้าย เป็นจำนวนถึง ๖๐ ประเทศ^{๑๒} ในพื้นที่ปฏิบัติการทางทะเล (Maritime Domain) ของประเทศเหล่านี้ เป็นพื้นที่จราจรทางน้ำที่มีระยะทางรวมกันมากกว่า ๒๐๑,๐๐๐ กิโลเมตร หรือเป็นจำนวน ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของความยาวเส้นทางคมนาคมทางน้ำในพื้นที่ต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกทั้งหมด โดยมีสภาพแวดล้อมการปฏิบัติตั้งแต่ให้ความยินยอม (Permissive) ไปจนถึงการแสดงตนเป็นศัตรู (Hostile) ซึ่งผลจากการทำวิจัยสหรัฐฯ พบว่าพื้นที่ปฏิบัติการไม่ได้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติที่ใกล้เคียงกับแนวความคิดการทำสงครามในพื้นที่ชายฝั่ง (Littoral Warfare) ที่ผ่านมา แต่เป็นสภาพแวดล้อมที่มีมิติของเมือง (Urban) ผสมอยู่ด้วย ซึ่งประกอบไปด้วย แหล่งอุตสาหกรรม ท่าเรือ เมืองท่าชายฝั่ง ชุมชนเมือง และเส้นทางคมนาคมทางน้ำสู่เมือง เป็นสภาพแวดล้อมที่เรียกว่าพื้นที่ชายฝั่งใกล้เมือง (Urban Littoral Area) ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้กองทัพเรือสหรัฐฯ ต้องทบทวนโครงสร้างกำลังรบที่มีอยู่เป็นความเร่งด่วนอันดับต้นๆ เนื่องจากพบว่าในสภาพแวดล้อมการปฏิบัติใหม่และบทเรียนที่ได้รับจากการปฏิบัติการในอัฟกานิสถานและอิรัก กองทัพเรือสหรัฐฯ ยังขาดขีดความสามารถ (Capabilities gaps) หลายประการที่จะบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ได้เนื่องจากกำลังดังกล่าวนี้มีเฉพาะในส่วนของหน่วยทำลายใต้น้ำจู่โจมและหน่วยรบพิเศษนาวิกโยธินเท่านั้น จากการวิเคราะห์ปัจจัยทางยุทธศาสตร์นี้ คำตอบสุดท้ายของทางเลือก ได้ข้อยุติว่า กองทัพเรือสหรัฐฯ จำเป็นต้องสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการตามลำน้ำอีกครั้ง แต่จากการวิเคราะห์ภารกิจหลักและกิจสนับสนุนที่จะต้องตอบสนองต่อเป้าหมายทางยุทธศาสตร์แล้ว พบว่ากำลังลำน้ำนี้จะต้องมีขีดความสามารถครอบคลุม ๑๗ ขีดความสามารถ^{๑๓} (รายละเอียดตามภาพ) จำนวน ๓ หมวดเรือ (Squadron) ภายใต้โครงสร้างที่ปรับปรุงใหม่ของกองกำลังทางเรือรบนอกประเทศ (Navy Expeditionary Combat Command) ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๐๐๗ -๒๐๑๐ เป็นต้นไป

^{๑๒} Robert Benbow, *Renewal of Navy's Riverine Capability: A Preliminary Examination of Past, Current and Future Capabilities*, (Virginia: Department of the Navy, 2006) p.42

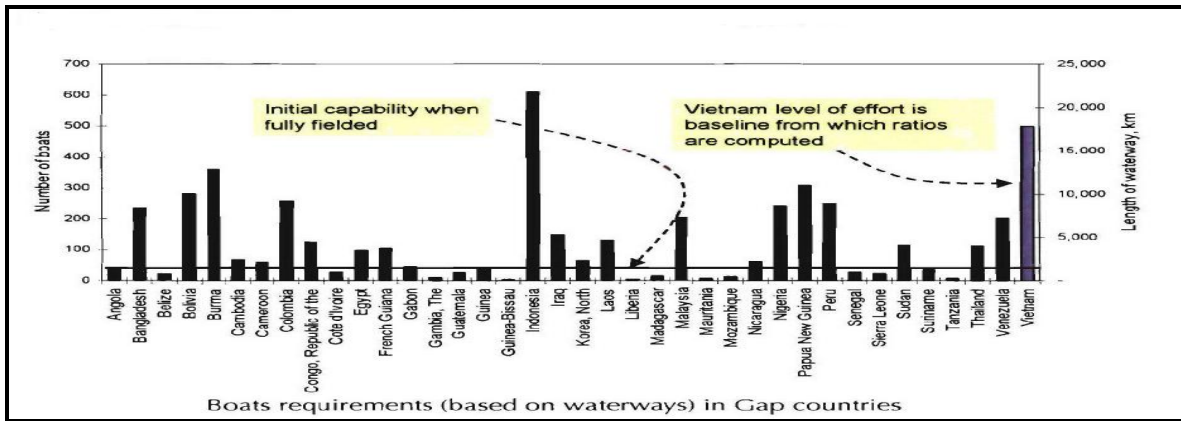
^{๑๓} Ibid, p.65

มิติใหม่ของการปฏิบัติการลำน้ำกับสงครามนอกแบบทางทะเล (Riverine operation and Maritime Irregular warfare)

การปรับโครงสร้างกำลังรบเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการปฏิบัติการตามลำน้ำใหม่นี้ หากจะพิจารณาปัญหาและสิ่งท้าทายต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการจะพบว่าความแตกต่างของธรรมชาติสงครามนั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจมองข้ามเป็นประการแรก การก้าวไปสู่กำลังรบใหม่นี้ แม้ว่าจะไม่ได้เป็นการเริ่มต้นจากศูนย์และทดลองไปทำไปในลักษณะเดียวกับสงครามเวียดนามก็ตาม แต่ธรรมชาติของปฏิบัติการนับว่ามีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิง มีบางส่วนเท่านั้นที่มีความใกล้เคียงกับประสบการณ์ในเวียดนาม โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมที่เป็น **พื้นที่ชายฝั่งใกล้เมือง (Urban Littoral Area)** ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างธรรมชาติของการรบในเมือง (Urban Warfare) ที่มีข้อจำกัดในมิติของความเป็นเมืองยากลำบากต่อการตรวจการณ์ (Field of Observe) การจำกัดของเส้นแนวการยิง (Field of fire) การพิสูจน์ทราบระหว่างประชาชนกับกำลังฝ่ายตรงข้าม ความหนาแน่นและการกีดขวางการสื่อสารจากความเป็นเมือง กับสภาพแวดล้อมที่เป็นลักษณะพื้นที่จำกัดชายฝั่งเดิม มิได้มีการพัฒนาเป็นแนวความคิดและหลักนิยมในการรบในพื้นที่จำกัดชายฝั่งใกล้เมือง (Urban Littoral warfare) เหล่านี้ล้วนเป็นความท้าทายของธรรมชาติของพื้นที่ปฏิบัติการใหม่ ที่ตรงข้ามกับสภาพการปฏิบัติการใน Game Warden Operations ซึ่งมีพื้นที่ปฏิบัติการเป็นปารกที่บสองฝั่งลำน้ำไปจนถึงเมืองไซ่ง่อน คงมีพื้นที่ที่เป็นชุมชนหนาแน่นเฉพาะบริเวณ ควบคุมรังแสท (Rung Sat control zone) ในสมรภูมิเวียดนามเท่านั้น

สิ่งท้าทายประการต่อมา เป็นเรื่องจำนวนกำลังรบลำน้ำกับมิติการปฏิบัติการทางทะเลใหม่ (New Maritime Domain) ความแตกต่างที่ขัดแย้งกับแนวความคิดในการกำหนดกำลังรบลำน้ำเดิมซึ่งเป็นผลจากการทำวิจัยในช่วงสงครามเวียดนามที่กำหนดว่าจะต้องใช้เรือลำน้ำจำนวน ๑ ลำต่อ ความยาวลำน้ำ ๓๕.๔ กม. หรือ ๑๘๗.๖ ตร.กม. แต่กลับเป็น ๔๙๑.๗ กม. หรือ ๒, ๖๐๕ ตร.กม. เป็นข้อกังขาอันนำไปสู่การถกเถียงทางวิชาการทหารในสหรัฐฯ ต่อการกำหนดรูปแบบกำลังรบลำน้ำนี้อย่างกว้างขวาง ถึงความพอเพียงของกำลัง ซึ่งกล่าวได้ว่าโครงสร้างกำลังที่กำหนดขึ้นนี้ไม่พอเพียงแม้กระทั่งยุทธบริเวณในอริกเช่นกัน (รายละเอียดตามภาพ)

ทั้งนี้เนื่องจากในสภาพแวดล้อมเมื่อผนวกความเป็นเมืองกับลำน้ำ จากบทเรียนการทำสงครามของสหภาพโซเวียตในการควบคุมเส้นทางและพื้นที่รอบเมืองกรอสนียีในการต่อต้านกลุ่มกบฏเชเชนพบว่าจำเป็นต้องใช้กำลังในอัตราส่วน ๕ : ๑ แทนที่จะเป็นอัตราส่วน ๓:๑ เช่นในการรบในยุทธบริเวณที่เป็นพื้นที่เปิด

พัฒนาการที่จะเป็นสิ่งท้าทายประการสุดท้ายก็คือ การปรับปรุงหลักนิยมให้สามารถใช้ได้กับมิติการปฏิบัติการทางทะเลใหม่สำหรับกองเรือลำน้ำ การพัฒนาการของหลักนิยมดังกล่าวนี้ เป็นส่วนที่มีวิวัฒนาการตามหลังการปฏิบัติตลอดมา นับตั้งแต่สงครามเวียดนามช่วงปี ๑๙๗๐ หลักนิยม NWP 21 (A) Doctrine for Riverine Operations ได้รับการจัดพิมพ์ขึ้นอย่างเป็นทางการ ซึ่งต่อมาได้ปรับปรุงเป็น NWP 13/FMFM8-4 Doctrine for Navy/Marine Corps Joint Riverine Operations ในปี ๑๙๘๗ เป็นการบูรณาการประสบการณ์ที่ได้รับจากสงครามเวียดนามในช่วงปฏิบัติการ Game Warden ถึง Operation Market Time ที่มีการปฏิบัติการร่วมระหว่างกำลังของทัพบก กองทัพเรือ และนาวิกโยธิน โดยไม่ได้กล่าวถึงการปฏิบัติการร่วมกับอากาศยานไว้เท่าใดนัก ในปี ๑๙๙๑ กองทัพเรือสหรัฐฯ ทำการปรับปรุงอีกครั้งเป็น NWP13-1 Naval Riverine and Coastal Operations ส่วนนาวิกโยธินได้ปรับปรุงเป็น FMFM 7-5A Draft Riverine Operations การเปลี่ยนแปลงในช่วงนี้นับเป็นการเดินย้อนกลับไปสู่การแยกการปฏิบัติกำลังลำน้ำของกองทัพเรือสหรัฐฯและนาวิกโยธินอีกครั้ง เนื่องจากการปรับปรุงโครงสร้างกำลังรบที่มุ่งเน้นการใช้กำลังในทะเลเล็ก ซึ่งทำให้หลักนิยมการใช้กำลังของสหรัฐฯ ถูกนำมาสู่การพัฒนาในฉบับสุดท้ายในปี ๒๐๐๐ คือ NTTP 3-06.10 Naval Special Warfare Riverine Handbook แต่ก็จำกัดเฉพาะการใช้ปฏิบัติการของเนวีซีล สำหรับการแทรกซึมและถอนตัวที่ปกปิดเท่านั้น การก้าวกระโดดสู่การปฏิบัติการในพื้นที่จำกัดชายฝั่งใกล้เมือง (Urban littoral area) นับเป็นช่องว่างของวิวัฒนาการของหลักนิยมที่สหรัฐฯ ได้นำมาถกแถลงในงานวิจัยของสถาบันชั้นนำทางทหารอย่างต่อเนื่อง เพราะการก้าวไปสู่แนวความคิดในการปฏิบัติสู่รูปแบบการใช้กำลังใหม่ (New way of war fighting) ในรูปแบบของ Maritime Irregular Warfare มีความจำเป็นต้องมีความสอดคล้องทั้งด้านเทคโนโลยี การจัดโครงสร้างรูปแบบกำลังรบ รวมทั้งหลักนิยมที่สอดคล้องกับปัจจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การก้าวเดินไปสู่การเตรียมความพร้อมของกองทัพเรือสหรัฐฯ ต่อแนวคิดในการใช้กำลังในรูปแบบใหม่นี้จึงเป็นสิ่งที่ควรติดตามต่อไป โดยเฉพาะ

ผลการปฏิบัติของ หมวดเรือที่ ๑ (Squadron I) ที่จะเริ่มเข้าปฏิบัติการในแม่น้ำไทกริส และยูเฟรติสของอิรักในปลายปี ๒๐๐๗ นี้ และอิทธิพลจากแนวความคิดการใช้กำลังลำน้ำในบทบาทใหม่ที่จะเกิดขึ้นกับประเทศต่างๆ

สรุป

จากการก้าวเข้าสู่สภาพแวดล้อมใหม่การปฏิบัติการตามลำน้ำในศตวรรษที่ ๒๑ สหรัฐฯ ได้นำบทเรียนและประสบการณ์ในอดีตมาทบทวน และพบว่าแนวความคิดในการใช้กำลังทางเรือในการรบและควบคุมพื้นที่นั้น การป้องกันหรือปิดอ่าวระยะไกล (Distance Blockade) หรือใกล้ฝั่งตามแนวความคิดการทำสงครามชายฝั่ง (Littoral Warfare) กับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ไม่เพียงพอต่อการดำเนินกลยุทธ์ที่มุ่งกระทำต่อจุดศูนย์กลางที่เป็นเมือง โดยเฉพาะเมืองที่มีได้มีเพียงเส้นทางทางบกในการหล่อเลี้ยงความเป็นเมืองเท่านั้น แต่มีเส้นทางทางน้ำรวมอยู่ด้วยการละเลยในการให้ความสำคัญต่อเส้นทางลำเลียงทางน้ำจากแม่น้ำได้ส่งผลให้เกิดความล้มเหลวของการปฏิบัติการในหลายกรณี ดังเช่นในสงครามเวียดนาม สงครามรัสเซียอัฟกานิสถาน และสงครามอิรักครั้งที่ ๒ ในปัจจุบัน ที่กลุ่มก่อการร้ายสามารถใช้เส้นทางในแม่น้ำ ลำคลอง เป็นจุดส่งผ่านและเพิ่มเติมกำลัง แต่อย่างไรก็ตามบทเรียนที่ผ่านมาทำให้สหรัฐฯ ตระหนักว่าการพยายามนำเครื่องมือหรือทรัพยากรหนึ่งไปใช้ในอีกสภาพแวดล้อมหนึ่งที่มีธรรมชาติของสงครามที่แตกต่างเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์หรือยุทธการก็ตาม โดยขาดความสอดคล้องของหลักนิยมและโครงสร้างกำลังรบ นำไปสู่ความล้มเหลวที่ไม่อาจบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ กำลังลำน้ำที่กำหนดขึ้นใหม่จึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและขีดความสามารถให้สอดคล้องกับธรรมชาติของการปฏิบัติ ถึงกระนั้นก็ยังพบว่ายังมีช่องว่างทั้งในรูปแบบของการจัดกำลังรบ หลักนิยม และเทคโนโลยี อีกหลายประการ ที่รอคอยและจำกัดการปฏิบัติของกำลังลำน้ำในศตวรรษที่ ๒๑ อยู่ข้างหน้า

เอกสารอ้างอิง

- Daugherty III Leo J., Bluejacket and Bolsheviks: The U.S. Navy's Landings at Murmansk: April 1918-December 1919, Journal of Slavic Military Studies, 18 (March 2005)
- Department of Homeland Security, The National Strategy for Maritime Security, (November 2005)
- Dunnavent R. Blake, BroadSides and Brown Water: The U.S. Navy and Riverine Warfare During the War of 1812, The American Neptune 59, No.3(10999)
- Feuer A. B., One More River to Cross, Sea Classic 31 (July 1998)
- Hughes Christine F, Barney Joshua:Citizen-Sailor, in Charles E. Brodine, Jr., Michael J. Crawford, and Christine F. Hughes, Against all Odds:U.S.Sailors in the War of 1812 (Washington,DC: Naval Historical Center, Department of the Navy, 2004)
- Mike Mullen, Adm., Remarks delivered: Current Strategy Forum. Naval War College (14 June 2006)

Tolley Kemp, *Yangtze Patrol: The U.S. Navy in China* (Annapolis, MD: Naval Institute Press, 1971)

Robert Benbow, *Renewal of Navy's Riverine Capability: A Preliminary Examination of Past, Current and Future Capabilities*, (Virginia: Department of the Navy, 2006)